

Dosarul nr. 3rh-46/23
2-17121015-01-3rh-22082023

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central – I. Talmaci
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție – T. Chișca-Doneva, S. Moldovan, I. Bejenaru

ÎNCHEIERE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Ion Malanciuc
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea cererii de revizuire depuse de către Pavel Drăguțan,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Pavel Drăguțan împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Recea, raionul Strășeni, cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a declarat inadmisibil recursul declarat de Pavel Drăguțan împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău

constată:

La 17 martie 2017, Pavel Drăguțan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Recea, raionul Strășeni, cu privire la anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 10 februarie 2017 s-a adresat Primăriei și Consiliului sătesc Recea cu cererea nr. 12, prin care a solicitat să i se permită în viitor, la momentul survenirii decesului, să fie înmormântat în cimitirul vechi din intravilanul localității satului Recea, lângă soție și părinți.

Reclamantul a menționat că, în prezent, Primăria satului Recea dispune și beneficiază cu drept de proprietate de un cimitir nou construit în extravilanul localității în anul 2013, în care se înmormântează cetățenii satului decedați, începând cu 27 septembrie 2013, însă o parte din cetățenii satului Recea nu sunt de acord, nu doresc la momentul survenirii decesului lor să fie înmormântați în acest cimitir din mai multe motive.

A susținut că acest cimitir nou din extravilanul localității se află în litigiu în proces de judecată, nu este o hotărâre judecătorească definitivă și executorie.

Comunitatea religioasă creștin-ortodoxă, parohia-biserica „Sf. Dumitru” din satul Recea, raionul Strășeni dispune de un cimitir în intravilanul localității satul Recea, raionul Strășeni cu o suprafață de 0.76 ha, eliberat în anii 1961-1969 de

colhozul „Drumul Leninist” apoi de Sovhozul „Fabrica Recea” aflate în subordinea Sovietului Sătesc satul Recea, raionul Strășeni, la cererea enoriașilor pentru înmormântarea cetățenilor decedați, cimitirul vechi fiind extins de 3 ori.

Pavel Drăguțan a relatat că, în cimitirul vechi din intravilanul satului se înmormântează fiecare la neamul lui, deoarece este un cimitir familial.

Totodată, a remarcat că în cimitirul vechi mormintele sunt îngrijite de Comunitatea religioasă a satului Recea până și în prezent, la care administrația publică locală Recea, pune la dispoziție un transport pentru transportarea gunoiului acumulat din cimitir.

Reclamantul a declarat că prin decizia nr. 04/10 din 19 august 2013 cu privire la etapa de amenajare a cimitirului nou a Consiliului Sătesc Recea s-a decis stabilirea zilei de 27 septembrie 2013 ca zi de deschidere a cimitirului nou și zi de conservarea cimitirului vechi.

Din decizia nr.04/10 din 19 august 2013 noțiunea „zi de deschidere a cimitirului nou din extravilanul localității” este de înțeles că se vor înmormânta decedații în acest cimitir, iar noțiunea „zi de conservare a cimitirului vechi din intravilanul satului”, și anume, cuvântul „conservare” este de înțeles din decizie ziua de 27 septembrie 2013, „zi de păstrare a cimitirului vechi” și nicidecum nu se subînțelege ca „zi de închidere a cimitirului vechi”.

A invocat că administrația publică locală Recea în prezent se călăuzește de decizia nr.04/10 din 19 august 2013, care nu permite de a înmormânta decedații pe viitor, care au locuri rezervate în cimitirul vechi.

Astfel, Hotărârea Guvernului nr. 1072 din 22 octombrie 1998 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul înființării, extinderii, închiderii, lichidării și administrării cimitirelor, precum și modul rezervării locurilor pentru înmormântarea și reînmormântarea decedaților, executării lucrărilor în cimitire regulamentul apără dreptul fiecărui cetățean al Republicii Moldova la înmormântare după obiceiurile poporului său și la păstrarea mormântului. Cimitirele, care sunt inutilizabile pentru înmormântare (nu corespund cerințelor sanitare. în care nu sunt locuri pentru înmormântări. înmormântările se efectuează foarte rar și alte cauze), se închid prin hotărârea organului administrației publice locale cu acordul comunității religioase locale și centrul de medicină preventivă teritorial. Despre închiderea cimitirului se publică în presa locală.

Conform Regulamentului despre închiderea cimitirului vechi nu este nicio publicație în presa locală precum că cimitirul vechi din intravilanul satului Recea este închis.

Administrația publică locală și Consiliul sătesc Recea, nu are în prezent un act juridic eliberat de la comunitatea religioasă din satul Recea, biserica „Sf. Dumitru” care să confirme că de comun acord cu comunitatea religioasă locală, cimitirul vechi se va închide.

După adoptarea deciziei nr.04/10 din 19 august 2013 a Consiliului sătesc Recea, la 7 aprilie 2015, Consiliul sătesc Recea a examinat cererile a 3 cetățeni și a emis o decizie, prin care a permis înmormântarea în viitor în cimitirul vechi din intravilanul satului Recea pe cet. Tudor Barbăroșie, Ion Donică și Anghel Grigore.

Prin urmare a menționat că, în cimitirul nou din extravilanul localității nu are rude de gradul 1 și 2 înmormântați, iar în cimitirul vechi din intravilanul satului sunt înmormântați părinții săi, soția și buneii săi și sunt locuri libere pentru a îl înmormânta, dar nu cum se indică unul peste altul.

La 10 februarie 2017, s-a adresat Primăriei și Consiliului sătesc Recea, raionul Strășeni cu cerere prin care a solicitat admiterea înmormântării pe viitor la momentul survenirii decesului său, în cimitirul vechi din intravilanul satului Recea, Strășeni, însă prin decizia nr. 01/02.3 din 20 februarie 2017, Consiliul sătesc Recea, cererea a fost respinsă.

Reclamantul a solicitat prin cererea inițială și cererea de concretizare a cerințelor din 3 septembrie 2018, anularea deciziei Consiliului sătesc Recea nr.01/02.3 din 20 februarie 2017, obligarea Primarului și Consiliul sătesc Recea să înlăture încălcările comise, să permită să fie înmormântat în viitor, la momentul survenirii decesului, în cimitirul vechi a satului Recea lângă soție, părinții și bunicii săi, anularea deciziei cu nr.01/02.3 din 20 februarie 2017 cu privire la pre căutarea cererii cet. Pavel Drăguțan a Consiliului sătesc Recea, Strășeni, obligarea Primăriei și Consiliul sătesc Recea, raionul Strășeni să înlăture încălcările comise, prin decizie și să permită înmormântarea pe viitor la momentul survenirii decesului lui în cimitirul vechi din intravilanul satului Recea, lângă soție, părinți și bunei.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriai Strășeni, sediul Central a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de către Pavel Drăguțan.

S-a încasat de la Pavel Drăguțan în beneficiul Primăriei satului Recea, raionul Strășeni suma de 4 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (vol. II, f.d. 209, 213-222).

La 23 ianuarie 2019, Pavel Drăguțan a depus apel împotriva hotărârii din 27 decembrie 2018 a Judecătoriai Strășeni, sediul Central (vol. I, f.d. 212).

Prin decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de către Pavel Drăguțan și a fost menținută hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriai Strășeni, sediul Central (vol. II, f.d. 22, 23-34).

La 24 iunie 2019, Pavel Drăguțan a declarat recurs împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 42-46).

Prin încheierea din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat inadmisibil recursul declarat de Pavel Drăguțan (vol. II, f.d. 76-80).

La 22 august 2023, Pavel Drăguțan a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de revizuire în temeiul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, solicitând casarea integrală a încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 27 decembrie 2018, cu scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată (vol. II, f.d. 92-98).

La 15 septembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatelor Primăriei și Consiliului sătesc Recea, raionul Strășeni, cererea de revizuire depusă de către Pavel Drăguțan împotriva încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 166). Însă, până la examinarea admisibilității revizuirii, intimatele nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea argumentelor formulate în cererea de revizuire.

În debut, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, la 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ, care la articolul 258 alin. (3) stipulează că procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face

conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Relevant este că noul Cod administrativ nu reglementează instituția revizuirii actelor judecătorești de dispoziție, însă, la articolul 195 prevede că procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Respectiv, procedura revizuirii urmează a fi efectuată în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

Examinând admisibilitatea revizuirii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că aceasta este inadmisibilă, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în sensul principiului lucrului judecat (*res judicata*), în cazul în care instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor nu mai poate fi pusă în discuție. Acest principiu, însă, nu este absolut și admite derogări, în situația când această derogare este necesară prin prisma unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

Revizuirea hotărârilor irevocabile poate interveni în rezultatul adoptării hotărârii asupra fondului cauzei, necunoscând complet, la momentul emiterii acesteia, toate împrejurările importante pentru justa soluționare a disensiunii.

Astfel, se deduce faptul că retractarea unei hotărâri judecătorești, în ordine de revizuire, este rezultatul unei erori involuntare a judecătorului.

Reieșind din această ipoteză, urmează a fi distinse actele judecătorești de dispoziție care pot constitui obiect al procedurii de revizuire, și respectiv instanța competentă să examineze cererea de revizuire.

În acest sens, articolul 446 din Codul de procedură civilă statuează că, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

(2) Încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art. 186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Aderent, articolul 448 din Codul de procedură civilă statuează în alin. (1) și (2) că, cererea de revizuire împotriva unei hotărâri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului. Cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

În condițiile speței, este în afara oricărui dubiu rezonabil că, fondul litigiului a fost soluționat prin hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, care a fost menținută decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Dealtfel, Curtea Supremă de Justiție, prin încheierea din 09 octombrie 2019 a considerat inadmisibil recursul declarat de Pavel Drăguțan împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție vădește că, deși decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a căpătat irevocabilitatea în baza încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, totuși ultima nu poate constitui obiect al revizuirii, deoarece nu se referă la fondul cauzei. Mai mult decât atât, prin încheierea Curții Supreme de Justiție nu s-a menținut, modificat sau casat hotărârea asupra fondului cauzei, cu emiterea unei hotărâri noi.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind irelevante argumentele formulate de Pavel Drăguțan în cererea de revizuire împotriva încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, or, această cale de atac extraordinară este îndreptată împotriva unui act de dispoziție judecătorească care în virtutea legii nu se supune revizuirii.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire depusă de Pavel Drăguțan împotriva încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

Conform art. 195 și art. 230 din Codul administrativ, precum și în conformitate cu art. 446, art. 448 și art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Pavel Drăguțan împotriva încheierii din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Pavel Drăguțan împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Recea, raionul Strășeni, cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Malanciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni